

Van der Laan

dat het in dit debatje vaak gaat om de identiteit "moslim". Het punt dat ook de heer Dibi aanvoert, is echter dat heel veel nieuwe Nederlanders die uit een islamitisch land komen, helemaal niet aangesproken willen worden op het punt van religie, omdat zij voor een deel gesecculariseerd zijn. 75% van de jongeren gaat niet eens meer naar de moskee. Ik hoop dat in de brief van de minister ook dit punt wordt meegenomen. Ik wil hier nog aan toevoegen dat ook niet-moslim Nederlanders zich heel vaak onheimisch voelen, om dat Duitse woord maar te gebruiken, bij de manier waarop de PVV dit land in een bepaalde richting wil sturen. Gelukkig zijn er veel mensen die er anders over denken dan de PVV.

Minister **Van der Laan**: Ik begin bij het laatste punt. Ik ben het helemaal eens met de heer Van der Ham. Het gaat hier natuurlijk over een veel betere groep. Dan kom ik op zijn eerste punt. Ik heb het idee dat bij sommigen in de Kamer het begrip "moslim" of het begrip "islam" – ik gebruik ze nu veiligheidshalve maar beide – een soort pars pro toto is voor onvrede over ontwikkelingen in de samenleving. Die ontwikkelingen zijn ook lastig, maar het lijkt alsof men zich steeds meer fixeert op moslims. Ik heb mij laten voorlichten: er zijn in Nederland 800.000 officiële moslims. Een groot deel is gesecculariseerd, zoals de heer Van der Ham zei en ik naar ik meen eerder de heer Dibi ook. In interviews heb ik het voorbeeld genoemd van moskeeën die failliet gaan. Ze krijgen dezelfde problemen als die bij onze geloofsgenootschappen leven. Wij zitten op één lijn.

De heer **Dijsselbloem** (PvdA): Ik zie dat ik de laatste ben. Ik wil afsluiten met een optimistische waarneming. Er zitten namelijk ook heel veel optimistische elementen in het genoemde onderzoek. Wil de minister die in zijn brief ook meenemen en als kansen beschouwen? Een overgrote meerderheid van de ondervraagden zegt een toekomst voor zichzelf te zien in Nederland. En overgrote meerderheid van de ondervraagden zegt dat het steeds beter met hem of haar gaat in Nederland. Een overgrote meerderheid van de jongeren kiest voor Nederland en voor een toekomst in Nederland. Ten slotte vraag ik of de minister ook de wijsheid wil onderstrepen die uit het onderzoek spreekt: 90% van de ondervraagden denkt dat een kabinet met daarin de heer Wilders een ramp voor het land zou zijn.

Minister **Van der Laan**: Ik begin steeds bij het laatste punt. Ik doe over die opmerking geen uitlatingen. Ik wil mijn opmerkingen beperken tot de inhoud. Ik hoop dat niemand mij ooit zal kunnen betrappen op een persoonlijk gerichte opmerking of een opmerking in de trant van: met wie wil je wel of niet. Ik zeg niet dat de relevantie van de vraag daarmee is komen te vervallen, maar ik wil mij zo zakelijk mogelijk op de inhoud – in dit geval zegt de heer Wilders eigenlijk "goed nieuws" en "blij toe" – concentreren. Het onderzoek laat inderdaad ook zaken zien die het optimisme ondersteunen. Ik ben daar echter wel genuanceerd over. We moeten erg uitkijken dat we in reactie op sommige Kamerleden die erg focussen op alles wat er misgaat en van wie ik soms het idee heb dat zij niets ergers kunnen verzinnen dan dat de dingen die nu nog misgaan langzaam toch echt daadwerkelijk beter worden, niet hetzelfde doen en te veel licht schijnen op de dingen die goed gaan. We moeten het nuchter, feitelijk en in balans blijven bezien. We hebben maar één

redding om uit dit debat te komen – ik zeg niet dat de heer Dijsselbloem iets anders wil – en dat is op basis van feiten en cijfers met elkaar over de inhoud discussiëren. Iets in mij zegt dat er dan meer reden is tot optimisme met onze Nederlandse bevolking dan voor pessimisme.

□

De **voorzitter**: Ik dank de minister voor de beantwoording. Hiermee zijn we gekomen aan het einde van het vragenuur.

Ik deel aan de Kamer mee, dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Bouchibti;

Arib, ook morgen;

Van de Camp, de gehele week.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Op de tafel van de Griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, de vergadering van donderdag aanstaande om 9.30 uur te beginnen, dit in verband met het grote aantal VAO's dat op de agenda staat. Verder stel ik voor dat er aanstaande woensdag en donderdag zowel 's middags als 's avonds geen pauzes worden ingepland. Donderdag beginnen wij dus om 9.30 uur en zijn er geen pauzes. Onze dank aan de ondersteuning is nu al groot.

Op verzoek van de minister voor Jeugd en Gezin stel ik voor, de stemmingen over het wetsvoorstel en de moties op stuk 31890 uit te stellen tot donderdag aanstaande.

Ook stel ik voor, hedenmiddag ook te stemmen over de moties ingediend bij het wetgevingsoverleg over het jaarverslag van het ministerie van Verkeer en Waterstaat 2008, over de Raming van de Tweede Kamer voor het jaar 2010 en over de aangehouden motie-Madlener (29521, nr. 103).

Tevens stel ik voor, toe te voegen aan de agenda van deze week:

- het wetsvoorstel Wijziging van enkele belastingwetten (reparatie in verband met arresten van de Hoge Raad inzake pensioen- en lijfrenteaanspraken) (31990);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Meststoffenwet (differentiatie fosfaatgebruiksnorm) (31945).

Voorts stel ik voor, toe te voegen aan de agenda van deze week:

- de slotwetten en jaarverslagen over het jaar 2008 en de suppletore begrotingen naar aanleiding van de Voorjaarsnota 2009.

De heer Roemer (SP)

© M. Sablerolle – Gouda

Tot slot stel ik voor, de stemmingen over het wetsvoorstel Versterking besturing (31821) en de daarop betrekking hebbende moties uit te stellen tot donderdagmiddag, dit in verband met een zojuist ingediend amendement.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De heer **Koopmans** (CDA): Ging uw laatste voorstel over de Invoeringswet Waterwet?

De **voorzitter**: Er wordt hier "nee" gezegd. Het wordt nu opgezocht en als het anders is, hoort u dat.
Het woord is aan de heer Teeven.

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Ik wil graag schriftelijke vragen aan de ministers van Justitie en van Economische Zaken rappelleren over het voorkomen van fraude bij overheidsinvesteringen in de infrastructuur en de bouwnijverheid. Deze vragen zijn op 19 mei jongstleden ingediend.

De **voorzitter**: Wij zullen het stenogram doorgeleiden naar het kabinet.
Het woord is aan mevrouw Ouwehand.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. Ik wil graag dat het verslag van het algemeen overleg over ggo's van 18 juni jongstleden op de agenda wordt geplaatst.

De **voorzitter**: Wij zullen het VAO toevoegen aan de agenda.
Het woord is aan de heer Tang. Mijnheer Tang, u staat te twitteren. Dat kan niet, want daardoor mist u alles wat ik zeg.

De heer **Tang** (PvdA): Het spijt mij, voorzitter. Ik wil graag dat het verslag van het algemeen overleg over Icesave van 24 en 25 juni jongstleden op de agenda wordt geplaatst.

De **voorzitter**: Wij zullen dit toevoegen aan de agenda van vanavond, want dan is iedereen in huis.

De heer **Tang** (PvdA): Dank u wel.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Atsma.

De heer **Atsma** (CDA): Voorzitter. Namens de vaste commissie voor LNV vraag ik om het verslag van het algemeen overleg over de Voedsel- en Warenautoriteit en de AID op de agenda te plaatsen.

De **voorzitter**: Wij zullen dit toevoegen aan de agenda.
Het woord is aan de heer Roemer.

De heer **Roemer** (SP): Voorzitter. Ik wil graag dat het verslag van het algemeen overleg over de geschillencommissie luchtvaart en uitplaatsing IVW op de agenda van aanstaande donderdag geplaatst wordt. Vanavond of morgen krijgen wij nog een brief van de minister hierover.

De **voorzitter**: Wij zullen dit toevoegen aan de agenda.
Het woord is aan mevrouw Smits.

Mevrouw **Smits** (SP): Voorzitter. Ik zou graag het verslag van het algemeen overleg over het zogenaamde passend onderwijs van 25 juni jongstleden op de agenda geplaatst zien.

De **voorzitter**: Wij zullen het toevoegen aan de agenda.
Het woord is aan de heer Polderman.

De heer **Polderman** (SP): Voorzitter. Morgen staat de wijziging van de Meststoffenwet op de agenda. Om twee redenen wil ik verzoeken om dit punt van de agenda af te voeren. Ten eerste heb ik een procedurele reden. In de procedurevergadering na deze regeling van werkzaamheden komt pas de vraag aan de orde of wij dit wetsvoorstel voor de plenaire agenda aan kunnen melden. Ik vraag mij trouwens af hoe het mogelijk is dat het nu al op de agenda staat. Ten tweede heb ik een inhoudelijke reden. Er zijn nogal wat open einden bij deze regeling. Er moet nog uitsluitel komen van Europa over een amendement van de heer Waalkens. Er is dus ook een inhoudelijke reden om dit wetsvoorstel niet deze week te behandelen.

De **voorzitter**: Het wetsvoorstel is inderdaad onder voorbehoud aangemeld voor de agenda.

De heer **Koopmans** (CDA): Voorzitter. Ik stel voor om het wetsvoorstel op de agenda te handhaven of de SP moet willen dat de huidige, wat royalere normen de komende jaren blijven gelden. Deze wet is noodzakelijk voor het derogatieverzoek van Nederland.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik sluit mij aan bij het voorstel van de heer Koopmans.

De heer **Waalkens** (PvdA): Ik sluit mij eveneens bij dit voorstel aan.

Mevrouw **Snijder-Hazelhoff** (VVD): Namens de VVD-fractie sluit ik mij hier ook bij aan.

De **voorzitter**: Mijnheer Polderman, u hebt gevochten als een leeuw, maar het blijft op de agenda staan!
Het woord is aan de heer Jansen.

Voorzitter

De heer **Jansen** (SP): Voorzitter. Ik verzoek om de stemmingen over de Invoeringswet Waterwet (31858) uit te stellen tot donderdagavond, omdat er nog wordt gesleuteld aan een amendement.

De **voorzitter**: Wij zullen de stemmingen afvoeren van de lijst. Donderdag wordt het een heel lange lijst!
Het woord is aan mevrouw Karabulut.

Mevrouw **Karabulut** (SP): Voorzitter. Als de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op tijd de brief had gestuurd, was de lijst voor donderdag wat korter geweest. Ik wil namelijk graag voor donderdag 12.00 uur een brief van hem over de topsalarissen in de sociale zekerheid. Omdat wij die brief nog niet hebben ontvangen, verzoek ik om uitstel van de stemmingen over de moties ingediend bij het wetgevingsoverleg over het jaarverslag van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De **voorzitter**: Wij zullen de stemmingen afvoeren van de lijst.
Het woord is aan de heer Cramer.

De heer **Cramer** (ChristenUnie): Voorzitter. Vanmiddag is een VAO gepland over het Beheerplan Prorail 2009. Morgen is er een AO, waarvoor een onderdeel uit het eerdere AO opnieuw op de agenda staat. Om te voorkomen dat voor dit AO een nieuw VAO wordt aangevraagd, is mijn verzoek of mijn VAO verplaatst kan worden naar donderdag.

De **voorzitter**: Maar dan bent u wel de laatste!

De heer **Cramer** (ChristenUnie): Dat heb ik ervoor over!

De **voorzitter**: Wij zullen het VAO verplaatsen naar de agenda van donderdag.
Het woord is aan de heer Brinkman.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Ik heb vorige week vragen gesteld over declaraties van bewindslieden en gevraagd of deze vragen voor vandaag 12.00 uur konden worden beantwoord. Tot op dit moment zijn de antwoorden nog niet binnen en ik zou ze graag voor morgen 12.00 uur willen zien.

De **voorzitter**: Wij zullen het stenogram doorgeleiden naar het kabinet.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met de behandeling van **de Raming der voor de Tweede Kamer in 2010 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten (31952)**, en over:

- de motie-Van Raak c.s. over geld voor het Huis voor de Democratie gebruiken voor ondersteuning van het werk van de Tweede Kamer (31952, nr. 7);
- de motie-Van Raak/Halsema over afzien van de aanbesteding van reprografie en schoonmaakonderhoud (31952, nr. 8);
- de motie-Van Raak over een bezuiniging van 5% op de fractiebudgetten (31952, nr. 9);

- de motie-Brinkman over halvering van de budgetten van de commissies voor buitenlandse reizen (31952, nr. 10);
- de motie-Brinkman c.s. over afvaardigen van één fractielid voor een buitenlandse reis (31952, nr. 11);
- de motie-Halsema over wijziging van het Reglement van Orde op het punt van de vereiste steun voor (spoed) algemeen overleggen (31952, nr. 13);
- de motie-Anker c.s. over de parlementaire hoffelijkheidstrofee (31952, nr. 14);
- de motie-Kalma/Halsema over een eigen onderzoeksagenda (31952, nr. 15).

(Zie wetgevingsoverleg van 22 juni 2009.)

De **voorzitter**: De motie-Halsema (31952, nr. 13) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het onlogisch is en ongewenste effecten heeft dat thans een hogere drempel geldt voor het aanvragen van een algemeen overleg in een commissie dan voor een plenair spoeddebat;

overwegende dat er evenwichtig recht gedaan moet worden aan enerzijds de rechten van minderheden en anderzijds het belang van de Kamer bij het in de hand houden van het aantal spoeddebatten;

verzoekt het Presidium, een wijziging van het Reglement van Orde voor te bereiden, waarin voor het houden van spoed- en algemene overleggen de steun van ten minste 30 leden nodig is,

en gaat over tot de orde van de dag.

Naar mij blijkt, wordt de indiening van deze gewijzigde motie voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 18 (31952).

Ik stel vast dat wij hierover nu kunnen stemmen.

Op verzoek van de heer Brinkman stel ik voor, zijn motie (31952, nr. 11) van de agenda af te voeren. Op verzoek van de heer Kalma stel ik voor, zijn motie (31952, nr. 15) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, de Raming voor 2010 vast te stellen.

Daartoe wordt besloten.

In stemming komt de motie-Van Raak c.s. (31952, nr. 7).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, D66, de PvdD, de VVD, de SGP, de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.